

ОРХОН АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Орхон аймгийн Эрдэнэт цэцэрлэгт хүрээлэнгийн ашиглалтын өмнөх захиргаа УТҮГ-ын
2024 оны санхүүгийн тайланд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: ОРА-2025/007/НА-СТА-ОНӨҮГ

Цахим хуудас:
www.audit.mn
Эрдэнэт хот
2025 он

Орхон аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга,
тэргүүлэх аудитор: П.Пүрэвлхагва
Утас: 70353088 Цахим хаяг: purevlkhagvar@audit.gov.mn

Аудитын менежер: Б.Буян-Ундрах
Утас: 70355805 Цахим хаяг: buyanundrakhb@audit.gov.mn

Ахлах аудитор: Г.Цэцэгмаа
Утас: 99889665 Цахим хаяг: tugsnotolgooaudit@gmail.com

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

АГУУЛГА

---

1. Хараат бус аудиторын дүгнэлт .....
  2. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан .....
  3. Санхүүгийн тайлангийн тодруулга.....
    - 3.1 Компани, түүний үйл ажиллагаа .....
    - 3.2 Компанийн гадаад, дотоод орчин .....
    - 3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал .....
    - 3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого ба толилуулгад гарсан өөрчлөлт.....
  4. Аудитын тайлан .....
  - 4.1 Ерөнхий зүйл .....
  - 4.2 Материаллаг байдал.....
  - 4.3 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал .....
  - 4.4 Төрийн хэмнэлтийн хуулийн хэрэгжилт.....
  - 4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт.....
  - 4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал.....
5. Аудитын илрүүлэлт .....
  6. Аудитаар илэрсэн буруу илэрхийллийн нэгтгэл .....

Товчилсон үгийн жагсаалт

СТОУС	Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар
ОНӨААТҮГ	Орон нутгийн өмчит Аж ахуйн тооцоот үйлдвэрийн газар

**ОРХОН АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

61033 Орхон аймаг, Баян-Өндөр сум,
Урт булаг баг, Ханддоржийн
гудамж, Утас/Факс: 70359826
Цахим шуудан: orkhon@audit.gov.mn

2025.03.14 № 89

талай _____ -ны № _____ -т

ОРХОН АЙМГИЙН ЭРДЭНЭТ
ЦЭЦЭРЛЭГТ ХҮРЭЭЛЭНГИЙН
АШИГЛАЛТЫН ӨМНӨХ ЗАХИРГАА
УТУГ-ЫН ДАРГА М.ЭНХБАТ ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.8-д заасны дагуу Орхон аймгийн Эрдэнэт цэцэрлэгт хүрээлэнгийн ашиглалтын өмнөх захиргаа УТУГ-ын 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, орлогын дэлгэрэнгүй, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгуудад аудит хийлээ.

Орхон аймгийн Эрдэнэт цэцэрлэгт хүрээлэнгийн ашиглалтын өмнөх захиргаа УТУГ-ын 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайланг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Тайлант онд орон нутгийн хөрөнгө оруулалтаар 677,874.9 мянган төгрөгийн бетон суурьтай төмөр хашаа, 20,000.0 мянган төгрөгийн жолооддог зүлгийн машин, 19,850.0 мянган төгрөгийн техник хэрэгсэл, 1,049.1 мянган төгрөгийн ширээ сандал нэмэгдэж, хөрөнгийг данс бүртгэлд тусгасан байна.

Аудитын гол асуудал

Тайлант онд санхүүжилтийн орлого 406,478.4 мянган төгрөг, бусад орлого 22,690.0 мянган төгрөг, шатахууны картын урамшуулал 47.7 мянган төгрөг нийт 429,168.7 мянган төгрөгийн орлого бүрдүүлж, 429,134.1 мянган төгрөгийн зардал гарган, арилжааны банкны харилцах дансанд 34.6 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй тайлагнасан байна.

Орон нутгийн төсвөөс санхүүжилт авдаг тул эдийн засгийн үзүүлэлт, зорилтот түвшний гүйцэтгэл гэж гаргадаггүй байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Тайлант онд 24 байгууллалатай түрээсийн гэрээ байгуулан 16,410.0 мянган төгрөгийн орлогыг Эрдэнэт санд төвлөрүүлсэн байна.

Тухайн аудитыг хийх явцад аудитын дүгнэлт, тайлантай холбогдуулан аудит гүйцэтгэж буй аудитор аливаа этгээдийн нөлөөлөл, мэдээллийн нууцлал, ёс зүйтэй холбоотой холбогдох хуулийн дагуу мэдэгдлүүдийг гарган баталгаажуулсан болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,

ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

П.ПҮРЭВЛХАГВА

2. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Данс	Балансын зүйл	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
I	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	17,178,510.51	27,477,162.43
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	15,327.27	34,643.43
311	Кассанд байгаа бэлэн мөнгө		
312	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	15,327.27	34,643.43
3121	Төгрөг	15,327.27	34,643.43
31213	Арилжааны банк дахь харилцах	15,327.27	34,643.43
314	Замд яваа мөнгөн хөрөнгө		
33	АВЛАГА		
34	УРЬДЧИЛГАА		
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	17,163,183.24	27,442,519.00
351	Түүхий эд материал	14,873,400.00	19,272,400.00
3511	Тусгай зориулалттай материал	14,873,400.00	19,272,400.00
354	Хангамжийн материал	2,289,783.24	1,323,619.00
3541	Бичиг хэргийн материал	234,800.00	230,000.00
3542	Аж ахуйн материал	1,227,600.00	464,000.00
3544	Түлш, шатах тослох материал	827,383.24	629,619.00
355	Биологийн хөрөнгө		6,846,500.00
36	НӨӨЦИЙН БАРАА		
II	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	3,932,171,275.92	4,334,181,648.76
37	УРТ ХУГАЦААТ ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ		
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	3,932,171,275.92	4,334,181,648.76
392	Биет хөрөнгө	3,932,021,275.92	4,334,181,648.76
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	4,645,572,056.37	5,323,447,039.32
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-879,392,441.86	-1,155,126,307.00
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	15,500,000.00	15,500,000.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-14,600,000.00	-14,900,000.00
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	213,350,209.00	253,900,109.00
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-68,368,519.67	-105,266,961.56
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	32,161,680.00	33,210,810.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-12,201,707.92	-16,583,041.00
393	Биет бус хөрөнгө	150,000.00	
39301	Програм хангамж	1,200,000.00	1,200,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-1,050,000.00	-1,200,000.00
III	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	3,949,349,786.43	4,361,658,811.19
IV	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР		
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР		
413	Өглөг		
414	Урьдчилж орсон орлого		
42	УРТ ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР		
422	Урт хугацаат зээл		

V	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	3,949,349,786.43	4,361,658,811.19
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	3,949,349,786.43	4,361,658,811.19
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан		
511001	Улсын төсвийн оруулсан хөрөнгө		
511002	Орон нутгийн төсвийн оруулсан хөрөнгө		
51101	Өмч: - төрийн	4,911,202,136.75	4,911,202,136.75
51200	Хуримтлагдсан үр дүн	-961,852,350.32	-961,852,350.32
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	-671,758,244.52	-961,852,350.32
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-290,094,105.80	412,309,024.76
513	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү		
VI	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	3,949,349,786.43	4,361,658,811.19

2.2 Аудит хийсэн дэлгэрэнгүй орлогын тайлан

Данс	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	282,405,783.24	1,154,837,045.02
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	281,626,783.24	1,132,147,045.02
120	Нийтлэг татварын бус орлого	281,626,783.24	1,132,147,045.02
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	281,604,500.00	406,478,700.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	281,604,500.00	406,478,700.00
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө		718,774,112.95
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	22,283.24	6,894,232.07
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	779,000.00	22,690,000.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс		
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих		
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	779,000.00	22,690,000.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	779,000.00	22,690,000.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих		
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих		
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	572,499,889.04	742,528,020.26
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	572,499,889.04	742,528,020.26
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	571,299,889.04	741,328,020.26
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	193,376,304.00	302,657,359.25
210101	Үндсэн цалин	193,376,304.00	302,657,359.25
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	24,741,611.55	39,128,253.99
210201	Тэтгэврийн даатгал	16,990,294.27	26,959,080.12
210202	Тэтгэмжийн даатгал	1,998,860.06	3,288,917.52
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,559,488.38	2,162,933.83
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	381,180.24	1,524,657.31
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	3,811,788.60	5,192,665.21

2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	36,286,833.70	38,154,508.10
210301	Гэрэл, цахилгаан	34,943,733.70	36,064,308.10
210303	Цэвэр, бохир ус	1,343,100.00	2,090,200.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	16,776,214.35	11,012,211.31
210401	Бичиг хэрэг	972,150.00	543,550.00
210402	Тээвэр, шатахуун	2,374,900.00	2,595,496.31
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,161,485.35	937,015.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	1,440,000.00	2,100,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	7,327,679.00	4,101,450.00
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал		734,700.00
210408	Бараа материал акталсны зардал	3,500,000.00	
2105	Нормативт зардал		
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	4,140,900.00	29,271,100.00
210604	Урсгал засвар	4,140,900.00	29,271,100.00
2107	Томилолт, зочны зардал	250,000.00	400,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	250,000.00	400,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	3,525,198.00	3,240,947.50
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1,371,248.00	1,090,547.50
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	2,100,000.00	2,100,000.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	53,950.00	50,400.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	292,202,827.44	317,463,640.11
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	292,202,827.44	317,463,640.11
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	1,200,000.00	1,200,000.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	1,200,000.00	1,200,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,200,000.00	1,200,000.00
	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ		
	Дотоод эх үүсвэрээр		

III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	-290,094,105.80	412,309,024.76
145	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ОРЛОГЫН ДҮН		
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН		
IV	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)		
V	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	-290,094,105.80	412,309,024.76

2.3 Аудит хийсэн өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
1	2022 оны 12-р сарын 31-ээр үлдэгдэл	4,911,202,136.75	0.00	-671,758,244.52	4,239,443,892.23
2	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын Өөрчлөлтийн нөлөө , алдааны залруулга	0.00	0.00	0.00	0.00
3	Залруулсан үлдэгдэл	4,911,202,136.75	0.00	-671,758,244.52	4,239,443,892.23
7	Өмчид гарсан өөрчлөлт				
8	Зарласан ногдол ашиг	0.00	0.00	0.00	0.00
9	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	-290,094,105.80	-290,094,105.80
10	2023 оны 12-р сарын 31-ээр үлдэгдэл	4,911,202,136.75	0.00	-961,852,350.32	3,949,349,786.43
11	2024 оны 1-р сарын 1-ээр үлдэгдэл	4,911,202,136.75	0.00	-961,852,350.32	3,949,349,786.43
12	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0.00	0.00	0.00	0.00
13	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	4,911,202,136.75	0.00	-961,852,350.32	3,949,349,786.43
14	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	412,309,024.76	412,309,024.76
15	2024 оны 12-р сарын 31-аар үлдэгдэл	4,911,202,136.75	0.00	549,543,325.56	4,361,658,811.19

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Данс	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	282,419,697.00	429,168,700.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	281,604,500.00	406,478,700.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	281,604,500.00	406,478,700.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	281,604,500.00	406,478,700.00
1E+06	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	281,604,500.00	406,478,700.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	815,197.00	22,690,000.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс		
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	779,000.00	22,690,000.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	779,000.00	22,690,000.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих		
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	36,197.00	
134001	Нийгмийн даатгалын сангаас санхүүжих	36,197.00	
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	282,420,309.60	429,149,383.84
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	282,420,309.60	429,149,383.84
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	281,184,112.60	427,949,383.84
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	193,376,304.00	302,657,359.25
210101	Үндсэн цалин	193,376,304.00	302,657,359.25
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	24,741,611.55	39,128,253.99
210201	Тэтгэврийн даатгал	16,990,294.27	26,959,080.12
210202	Тэтгэмжийн даатгал	1,998,860.06	3,288,917.52
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,559,488.38	2,162,933.83
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	381,180.24	1,524,657.31
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	3,811,788.60	5,192,665.21
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	36,286,833.70	38,154,508.10
210301	Гэрэл, цахилгаан	34,943,733.70	36,064,308.10
210303	Цэвэр, бохир ус	1,343,100.00	2,090,200.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	14,078,765.35	10,225,915.00
210401	Бичиг хэрэг	1,032,250.00	677,750.00
210402	Тээвэр, шатахуун	2,550,000.00	2,350,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,161,485.35	937,015.00

210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	1,440,000.00	2,100,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	7,895,030.00	4,161,150.00
2105	Нормативт зардал	2,092,500.00	2,500,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	2,092,500.00	2,500,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	6,832,900.00	31,642,400.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	2,035,000.00	1,429,900.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	80,000.00	554,000.00
210604	Урсгал засвар	4,717,900.00	29,658,500.00
2107	Томилолт, зочны зардал	250,000.00	400,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	250,000.00	400,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	3,525,198.00	3,240,947.50
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1,371,248.00	1,090,547.50
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	2,100,000.00	2,100,000.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	53,950.00	50,400.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал		
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	1,236,197.00	1,200,000.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	1,236,197.00	1,200,000.00
213202	Нийгмийн даатгалын тэтгэвэр, тэтгэмж	36,197.00	
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,200,000.00	1,200,000.00
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	-612.6	19,316.16
	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
IV	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (4)		
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)		
	Дотоод эх үүсвэрээр		
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)		
145	Бусад эх үүсвэр		
25	Санхүүгийн үйл ажиллагааны зардал		
VII	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
VIII	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	-612.6	19,316.16

31	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		15,327.27
31	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		34,643.43

Гурав. Аудитын илрүүлэлт: Аудитаар нийт 6,217.8 мянган төгрөгийн алдаа¹ илэрснээс 1,231.0 мянган төгрөгийн зөрчилд 2 төлбөрийн акт, 1,471.0 мянган төгрөгийн зөрчилд 1 албан шаардлага, 3,515.8 мянган төгрөгийн 2 зөвлөмж хүргүүлээ.

2.1 Төлбөрийн акт

- Албан хаагчийг амралттай байх хугацаанд 365.7 мянган төгрөгийн ур чадварын нэмэгдэл, урамшууллыг илүү тооцож олгосон
- Тайлант онд албан хаагчийн цалинг ээлжийн амралтын цалинтай давхардуулан 865.3 мянган төгрөг илүү олгосонд төлбөрийн акт тогтоов.

2.2 Албан шаардлага

- Орхон аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын 2023 оны үйл ажиллагааны ерөнхий үнэлгээгээр өндөр оноо авсантай холбогдуулан гаргасан аймгийн Засаг даргын 2024 оны 10 сарын 18-ний өдрийн А/767 дугаар захирамжийг үндэслэн 1,471.0 мянган төгрөгийн урамшууллыг улирлын ажлын үр дүнгийн мөнгөн урамшуулалтай давхардуулан олгосонд албан шаардлага хүргүүлээ.

2.3 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт:

Тайлант онд албан хаагчид тушаал шийдвэргүй ажил дүгнэсэн анхан шатны нотлох баримтгүй 1,581.7 мянган төгрөгийн урамшуулал олгосон байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 5.1.3-т "санхүү, төсвийн зохистой удирдлагыг хэрэгжүүлэх", 6.4.1-т "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах", 16.5.2-т "батлагдсан төсөв, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх талаар төсвийн ерөнхийлөн захирагчтай байгуулсан гэрээний хүрээнд төсвийн хөрөнгийг удирдах, зарцуулалтад нь хяналт тавих" Засгийн газрын 2019 оны 05 дугаар тогтоолын 3 дугаар хавсралтаар баталсан "Төрийн албан хаагчид мөнгөн урамшуулал олгох журам"-ын 1.2-д "Төрийн албан хаагчийн ажлын гүйцэтгэлийн үнэлгээ, улирлын ажлын үр дүнг үндэслэн төрийн албан хаагчид дараах эрх бүхий албан тушаалтан мөнгөн урамшуулал олгоно", 2.1-т "хуульд өөрөөр заагаагүй бол улирлын ажлын үр дүнгийн мөнгөн урамшууллыг хөдөлмөрийн дотоод журам, албан тушаалын тодорхойлолт, төрийн албан хаагчийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөө, хөдөлмөрийн гэрээнд заасан ажил, үүргээ хангалттай гүйцэтгэсэн, ажлын байранд хөдөлмөрийн сахилга, ёс зүйн зөрчил гаргаагүй албан хаагчид олгоно" гэж заасантай нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Албан хаагчид үр дүнгийн мөнгөн урамшуулал олгохдоо журамд заасан нөхцөл, шалгуурыг баримталж олгож байх.

2. Хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт:

Тайлант онд нягтлан бодогчийн ажлыг хавсран гүйцэтгэхээр томилсон байхад 1,934.1 мянган төгрөгийн нэмэгдэл хөлсийг олгосон байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 5.1.3-т "санхүү, төсвийн зохистой удирдлагыг хэрэгжүүлэх", 6.4.1-т "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах", 16.5.2-т "батлагдсан төсөв, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх талаар төсвийн ерөнхийлөн захирагчтай байгуулсан гэрээний хүрээнд төсвийн хөрөнгийг удирдах, зарцуулалтад нь хяналт тавих" гэж заасантай нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Төсвийн зохистой удирдлагыг хэрэгжүүлж, үр ашигтай, хэмнэлттэй зарцуулж байх.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2025 оны 06 дугаар сарын 25-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

---

¹ Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/

² Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

**Дөрөв. Аудитаар илэрсэн буруу илэрхийллийн нэгтгэл:
Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл**

/ сая төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
ЭЦХАӨЗахиргаа												
Дүн												

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/сая төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
ЭЦХАӨЗахиргаа	5	6.2	2	1.2	1	1.4	2	3.5				
Дүн	5	6.2	2	1.2	1	1.4	2	3.5				

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/сая төгрөгөөр/

Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
ЭЦХАӨЗахиргаа	1	0					1	0
Дүн								
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
Дүн								
Нийт дүн	6	6.2	2	1.2	1	1.4	3	3.5

Тав. Төсвийн захирагчийн ангиллаар аудитад хамрагдсан байдал ба санал дүгнэлтийн талаарх мэдээллийн нэгтгэл

№	Төсвийн захирагчийн ангилал	Байгууллага, нэгжийн тоо				Санал дүгнэлтийн хэлбэр			
		Аудитад хамрагдах	Үүнээс: Аудит хийсэн хэлбэр			Зөрчилгүй	Хязгаарлалттай	Сөрөг	Дүгнэлт өгөхөөс татгалзсан
			Санал дүгнэлт гаргасан	Түүвэрт хамруулсан	Аудит хийгээгүй				
А	1	2	3	4	5	7	8	9	10
1	ТШЗ								
2	Төсөл, хөтөлбөр								
3	ЗГТС								
4	ТТЗ	1	1			1			
5	ТЕЗ								
	НИЙТ	1	1			1			

